

Щебельська В. О., ст.гр. МО-08а

Наук.керівн.: Усова Г. В.,ас.

*Горлівський автомобільно-дорожній інститут
Донецького національного технічного університету,*

м. Горлівка, Україна

ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНИ У РЕЙТИНГУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Актуальність дослідження національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації особливо очевидна для України. Останнім часом вичерпався потенціал зростання національної економіки на ресурсній основі. Потрібні кардинальні зміни у виборі пріоритетів національного економічного розвитку в глобальній конкуренції, а для цього є важливим усвідомлення змісту і структури такої фундаментальної економічної категорії, як конкурентоспроможність країни.

Дослідженнями конкурентоспроможності взагалі й національної конкурентоспроможності зокрема займаються економісти-міжнародники різних країн і наукових установ. Найповніше ця категорія осмислена М. Портером, Дж. Саксом, серед вітчизняних учених Ю. Полунєєвим, В. Семиноженком, О. Шнирковим, Я. Базилюк, Л. Антонюк, Я. Жалілом та інш.

Вивченням конкурентоспроможності країн займаються різні наукові колективи. Перший із них – Інститут стратегії та конкурентоспроможності при Гарвардському університеті (США), очолюваний Майклом Портером, засновником напряму конкурентоспроможності в економічній науці. Всесвітній економічний форум (ВЕФ) у Давосі оцінює рейтинг конкурентоспроможності за показниками, що на одну третину базуються на твердих статистичних даних, а на дві третини – на експертних оцінках, отриманих шляхом опитувань.

У дослідженнях Всесвітнього економічного форуму конкурентоспроможність визначається сукупністю чинників, котрі визначають рівень продуктивності праці в країні і, таким чином, рівень розвитку країни.

Одним з запропонованих ВЕФ методів оцінки конкурентоспроможності є Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index).

У 2011 році Україна з індексом 3,9 значно втратила позиції у рейтингу ВЕФ, посівши серед 139 країн світу 89-е місце. Україна залишилася позаду таких країн, як Естонія, Чехія, Польща, Литва, Азербайджан, Словацька Республіка, Російська Федерація та Казахстан, демонструючи значне відставання від середньосвітового індексу 4,18. Ще більшим є відставання України від інноваційних економік. У 2009 році Україна посідала 82 місце з індексом 4,0 серед 133 країн світу (рисунок 1).

Рисунок 1 - Результат України в розрізі складових Індексу глобальної конкурентоспроможності

Такий регрес є наслідком погіршення позицій України за 9 з 12 складових Індексу глобальної конкурентоспроможності.

Ситуація з інституційним розвитком України була визнана ключовою проблемою. За цим компонентом Україна погіршила свій минулорічний результат (120 місце з 133 країн) ще на 14 позицій, опинившись майже наприкінці рейтингу.

Порівняльна характеристика рейтингу України у 2010-2011 роках за основними складовими конкурентоспроможності наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Результат України у розрізі складових Індексу глобальної конкурентоспроможності

Складові індексу глобальної конкурентоспроможності	2010-2011 (139 країн)	2009-2010 (133 країн)	Зміна позиції
1 група: Інститути	134	120	-14
2 група: Інфраструктура	68	78	+10
3 група: Макроекономічна стабільність	132	106	-26
4 група: Охорона здоров'я та початкова освіта	66	68	+2
5 група: Вища та професійна освіта	46	46	0
6 група: Ефективність товарних ринків	129	109	-20
7 група: Ефективність ринку праці	541	49	-5
8 група: Розвиненість фінансового ринку	119	106	-13
9 група: Технологічна готовність	831	80	-3
10 група: Обсяг ринку	381	29	-9
11 група: Конкурентоспроможність бізнесу	100	91	-9
12 група: Інновативність	631	62	-1

Проте Україні вдалося зберегти деякі конкурентні переваги, однак їх перелік, на жаль, є дуже коротким та охоплює лише 16 позиції (23 позиції у 2009). Окремі позитивні показники наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Перелік конкурентних переваг

Показник	Місце
1	2
Індекс правового забезпечення (статистичні дані)	6
Покриття вищою освітою (статистичні дані)	8
Практика найму та звільнення працівників	18
Витрати, пов'язані з звільненням (статистичні дані)	21

Продовження таблиці 2

1	2
Якість залізничного сполучення	25
Оплата та продуктивність	26
Зайнятість жінок у приватному секторі (статистичні дані)	32
Кількість мобільних користувачів	34
Індекс: обсяг внутрішнього ринку (статистичні дані)	37
Індекс: частка на зовнішньому ринку (статистичні дані)	37
Інноваційна спроможність	37
Тарифні бар'єри	40
Якість математичної освіти	42
Покриття середньою освітою (статистичні дані)	44
Телефонні мережі (статистичні дані)	47
Якість початкової освіти	49

У світовому економічному просторі Україна на достатньо низьких позиціях, враховуючи її потенціал та можливості до її економічного зростання. Це обумовлено: зменшенням частки промисловості у ВВП, негативними тенденціями в макроекономічній стабільності, рівнем розвитку фінансового ринку. В сучасній ситуації для України вкрай важливим мати чітку стратегію виходу з кризи, щоб оздоровити економіку. Питання економічного розвитку мають бути головними при визначенні політики в сучасних економічних умовах. Це вимагає від політиків формулювання нової економічної політики та інституційних реформ.

Література:

1. Звіт про конкурентоспроможність України 2010, Фонд «Ефективне управління», <http://www.feg.org.ua/ua/article/30.html>
2. Рибак Н.О. Проблеми взаємообумовленості конкурентоспроможності країни / Н.О. Рибак // Вісник. – 2010 р. – №2. – с. 28-30.